

ČESKÁ REPUBLIKA VSTOUPILA 21. PROSINCE 2007 DO TZV. SCHENGENSKÉHO PROSTORU

■ TATO SKUTEČNOST PŘINESLA MJ. TYTO ZMĚNY:

- na hranicích České republiky byly ukončeny hraniční kontroly
- naopak byly posíleny kontroly na vnějších hranicích Schengenského prostoru (např. na slovensko-ukrajinské a polsko-ukrajinské hranici)
- na hranicích
 - jsou kontrolovány vaše doklady
 - je ověřováno, zda máte dostatek finančních prostředků k pobytu na území ČR
 - musíte dostatečným způsobem zdůvodnit váš pobyt

- v Schengenském informačním systému je ověřováno, zda nejste nežádoucí osobou
- Schengenský informační systém je policejní databáze, která eviduje
 - cizince, kterým má být odepřen vstup a pobyt na území Schengenského prostoru
 - osoby nebo vozidla za účelem kontrol
 - osoby, které mají být zatčeny za účelem předání na základě evropského zatýkacího rozkazu nebo extradiční smlouvy
- udělování víz může trvat déle, víza mohou být udělena menšímu počtu žadatelů

MŮŽETE SE NACHÁZET V RŮZNÝCH SITUACÍCH

■ PRACUJETE V ČESKÉ REPUBLICĚ NELEGÁLNĚ

- abyste mohli pracovat v ČR legálně, musíte mít pracovní vízum (vízum za účelem zaměstnání) a povolení k zaměstnání
- pokud vízum a povolení nemáte, může cizinecká policie rozhodnout o správním vyhoštění z území ČR (zákazu pobytu) až na 5 let
- pokud zde již pracujete nelegálně a zároveň za špatných a vykořisťujících podmínek (nevykonáváte práci dobrovolně, nedostáváte plat, nemůžete se volně pohybovat, zaměstnavatel vás vydírá nebo vám zabavil dokumenty) je možné za určitých podmínek váš pobyt v ČR zlegalizovat
- pro další informace kontaktujte organizaci La Strada nebo některou z dále uvedených organizací

■ POBÝVÁTE V ČR NA ZÁKLADĚ TZV. TURISTICKÉHO VÍZA A CHCETE PRACOVAT

- na tento druh víza není v ČR povoleno pracovat
- pokud budete pracovat, může policie rozhodnout o správním vyhoštění z území ČR (zákazu pobytu) až na 5 let
- během vašeho pobytu na území ČR v době platnosti tohoto víza si však můžete zajistit potřebné náležitosti k vyřízení pracovního povolení a povolení k pobytu (o pobyt na území ČR/vízum za účelem zaměstnání lze ve většině případů žádat **pouze mimo území ČR** na zastupitelském úřadu ČR!)
- můžete požádat o pomoc některou z dále uvedených organizací

■ JIŽ PRACUJETE V ČESKÉ REPUBLICE NA ZÁKLADĚ TZV. PRACOVNÍHO VÍZA A POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ

- vaše pracovní povolení se váže k jednomu konkrétnímu zaměstnavateli a jedné konkrétní práci, můžete mít více pracovních povolení současně
- pokud chcete z jakýchkoli důvodů zaměstnání změnit:
 1. najděte si nového zaměstnavatele
 2. postup zaměstnavatele
 - a) zaměstnavatel nejprve musí nahlásit volná pracovní místa na úřadě práce (ÚP), v jehož obvodě budete vykonávat práci
 - b) pokud o nahlášené volné pracovní místo nemá zájem český pracovník, můžete toto místo získat

3. postup zaměstnance (váš postup)

- a) na ÚP (v místě, kde budete vykonávat práci) si obstarajte potřebné formuláře (žádost o povolení k zaměstnání a vyjádření zaměstnavatele o tom, že vás zaměstná)
- b) vyplňte žádost a požádejte zaměstnavatele, aby vám na formuláři potvrdil, že vás zaměstná
- c) k žádosti doložte
 - I. fotokopii stránky cestovního dokladu, kde jsou uvedeny vaše identifikační údaje (jméno, datum narození atp.)
 - II. doklad o vaší profesní způsobilosti pro práci, na kterou žádáte povolení (např. zdravotní sestra – doklad o vzdělání nebo praxe v oboru); v originále a s úředně ověřeným překladem do českého jazyka

III. potvrzení od budoucího zaměstnavatele, že vás zaměstná (na předtištěném formuláři z ÚP)

IV. poplatek za podání žádosti je 500 Kč

- pracovní povolení se vydává na dobu max. 2 let a je možné jej opakovaně prodloužit (o prodloužení musíte požádat nejpozději 30 dnů před uplynutím jeho platnosti)
- pokud o práci přijdete, ztrácíte povolení k zaměstnání; můžete si nalézt zaměstnavatele nového, musíte ale znovu splnit všechny výše uvedené podmínky (především získat nové povolení k zaměstnání) a zaměstnání na sebe musí bezprostředně navazovat

- v některých případech můžete využít lhůtu 60 dnů k získání nového pracovního povolení:
 1. pozor! Platí pouze, pokud v ČR legálně pracujete minimálně 1 rok, nebo pokud zde žijete nepřetržitě minimálně 3 roky (do této doby se počítá jen pobyt na tzv. dlouhodobé vízum a na povolení k dlouhodobému pobytu)
 2. a jen, pokud jste byli propuštěni z důvodu nadbytečnosti, ze zdravotních důvodů, nebo pokud vám zaměstnavatel neplatil (§ 52 a 56 zákoníku práce)
 3. vše je nutno písemně doložit; doporučujeme tento postup předem konzultovat s právníkem některé z neziskových organizací (lze bezplatně)

- zaměstnavatel má povinnost informovat ÚP do deseti dnů o tom, že jste ztratili zaměstnání; ÚP dále informuje cizineckou policii
- pokud ztratíte zaměstnání a nenaleznete nové, pobýváte na území ČR v rozporu s účelem, pro který vám bylo vydáno oprávnění k pobytu; policie vás v takovém případě může i vyhostit

NĚKTERÉ ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY

■ ZAŽÁDALI JSTE V ČR O MEZINÁRODNÍ OCHRANU (DŘÍVE O AZYL) A CHCETE PRACOVAT

- jako žadatel/ka o mezinárodní ochranu nemáte prvních 12 měsíců od podání žádosti možnost legálně pracovat na území ČR
- po 12 měsících, pokud vám nebyla udělena mezinárodní ochrana, si můžete nalézt zaměstnavatele a požádat o pracovní povolení (postup viz. výše)
 - zaměstnavatel pouze ohlásí volné pracovní místo na ÚP

■ BYLA VÁM UDĚLENA MEZINÁRODNÍ OCHRANA (FORMOU AZYLU) A CHCETE PRACOVAT

- nemusíte mít pracovní povolení k výkonu práce

- zaměstnavatel musí příslušný ÚP informovat o tom, že Vás zaměstná, nejpozději v den Vašeho nástupu do práce

■ POBÝVÁTE V ČR NA VÍZUM ZA ÚČELEM STRPĚNÍ POBYTU (PODLE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ) A CHCETE PRACOVAT

- musíte mít povolení k zaměstnání (postup viz výše)
- zaměstnavatel na ÚP pouze nahlásí volné pracovní místo; není třeba čekat, zda se na toto volné pracovní místo přihlásí čeští zájemci
- pokud ztratíte zaměstnání, není váš pobyt na území ČR neoprávněný, zaměstnavatel pouze oznámí ÚP ukončení vašeho zaměstnání

■ **POBÝVÁTE V ČR NA ZÁKLADĚ DLOUHODOBÉHO POBYTU ZA ÚČELEM OCHRANY NA ÚZEMÍ A CHCETE PRACOVAT**

- nemusíte mít povolení k zaměstnání
- zaměstnavatel musí příslušný ÚP informovat o tom, že vás zaměstná nejpozději v den vašeho nástupu do práce

■ **ZELENÉ KARTY (PLATNOST OD 1.1.2009)**

- existují vedle dosavadního standardního vízového/pobytového režimu
- zelená karta zahrnuje povolení k pobytu a povolení k zaměstnání v jednom
- zelená karta je vázána na konkrétní pracovní místo

- typy karet: A (pro vysokoškoláky a klíčový personál); B (pro ty, co jsou alespoň vyučeni); C (pro nekvalifikované síly)
- ZK jsou pouze pro občany těchto zemí: Australské společenství, Černá Hora, Chorvatská republika, Japonsko, Kanada, Korejská republika, Nový Zéland, Republika Bosna a Hercegovina, Republika Makedonie, Spojené státy americké, Srbsko, Ukrajina
- další informace, nabídku volných míst pro ZK a formuláře ke stažení naleznete na internetové adrese:
http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zelka (i v angličtině, ruštině, francouzštině a španělštině)

VÍZUM

■ TZV. TURISTICKÉ VÍZUM (VÍZUM DO 90 DNŮ)

- vízum vydává na základě žádosti zastupitelský úřad ČR v zahraničí ve lhůtě 30 dnů za poplatek
- vízum je platné po dobu v něm vyznačenou, maximálně po dobu 90 dnů
- vízum lze ve výjimečných případech prodloužit (např. pokud v ČR onemocníte)
- vízum nelze prodloužit, je-li důvodem prodloužení změna účelu víza (např. z turistického víza na pracovní vízum)

■ JEDNOTNÉ SCHENGENSKÉ VÍZUM

- umožňuje dle typu vydaného víza (A, B či C) až 3měsíční pobyt na území všech schengenských států; vydává jej některý stát Schengenu
- podmínky - cizinec
 - má jeden nebo více platných dokladů umožňujících překročení hranice
 - má platné vízum, je-li požadováno
 - případně předloží doklady, které prokážou účel a podmínky předpokládaného pobytu, a má zajištěny dostatečné prostředky pro obživu jak na dobu předpokládaného pobytu, tak na návrat do země původu nebo na průjezd do třetího státu, ve kterém je zaručeno jeho přijetí, nebo je schopen si tyto prostředky legálním způsobem opatřit

- není veden jako osoba, které má být odepřen vstup
- nepředstavuje nebezpečí pro veřejný pořádek, bezpečnost státu nebo mezinárodní vztahy některé ze smluvních stran

■ **OBČANÉ TŘETÍCH ZEMÍ S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČR – PO VSTUPU DO SCHENGENU**

- pobyt je udělen pro území ČR
- v ostatních státech Schengenu můžete pobývat až 3 měsíce
- pracovat zde však můžete jen, pokud splníte podmínky daného státu pro udělení víza/pobytu za účelem práce a podmínky pro udělení povolení k zaměstnání

■ **TZV. PRACOVNÍ VÍZUM (VÍZUM NAD 90 DNŮ ZA ÚČELEM PRÁCE V ČR)**

- vízum vydává na základě rozhodnutí cizinecké policie v ČR zastupitelský úřad ČR v zahraničí
- žádost o vízum se podává na předepsaném formuláři
- zároveň jste povinni doložit
 - povolení k zaměstnání (=pracovní povolení); o vízum lze požádat již v okamžiku, kdy požádáte o povolení k zaměstnání, v tom případě dokládáte číslo jednacích žádosti podané na ÚP
 - cestovní doklad
 - doklad o zajištění ubytování

- výpis z rejstříku trestů (o výpis z rejstříku trestů můžete požádat prostřednictvím ambasády)
- fotografie
- policie vás může požádat o doložení dalších náležitostí
- zaplatit poplatek ve výši 1000 Kč
- lhůta pro vydání rozhodnutí je 120 dnů, na vydání víza není právní nárok
- vízum se vydává na dobu maximálně 1 roku
- vízum lze na základě žádosti podané na policii na území ČR prodloužit (po jednom roce však nežádáte o prodloužení víza, ale o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání)

- žádost o prodloužení víza podávejte nejpozději 14 dní před jeho vypršením
- po příjezdu do ČR máte povinnost do 3 dnů ohlásit na cizinecké policii místo svého pobytu
- změnu pobytu jste povinen sdělit cizinecké policii do 30 dnů od této změny

!!! V PŘÍPADĚ, ŽE VÁS ZAMĚSTNAVATEL ZAMĚSTNÁVÁ BEZ PLATNÝCH POVOLENÍ, OBA SE DOPOUŠTÍTE PŘESTUPKU A MŮŽETE DOSTAT POKUTU (ZAMĚSTNANEC AŽ 10 000 Kč, ZAMĚSTNAVATEL AŽ 5 000 000 Kč) !!!

■ ROZHODNUTÍ O VYHOŠTĚNÍ

- pokud porušíte některé z ustanovení cizineckého zákona, může vás cizinecká policie ve správním řízení vyhostit a zakázat vám pobyt na území ČR
- proti rozhodnutí o vyhoštění se můžete odvolat do 5 dnů od doručení rozhodnutí
- pokud je i toto odvolání zamítnuto, lze proti němu do deseti dnů od doručení rozhodnutí podat žalobu u soudu

PRO VAŠI BEZPEČNOST

- osobní dokumenty (pas, pracovní povolení, povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu aj.) nedávejte z ruky nebo si pořídte jejich kopii a uschovejte ji na bezpečném místě
- vyřizujte raději prodloužení víz, povolení k pobytu, pracovní povolení aj. osobně
- po zaměstnavateli vyžadujte vždy pracovní smlouvu
- pracovní smlouva musí být uzavřena písemně, pokud však již pracujete bez smlouvy, máte právo na plat
- ověřte si, zda za vás zaměstnavatel platí zdravotní a sociální pojištění. Zaměstnavateli tato povinnost vyplývá ze zákona

- pokud chcete změnit zaměstnání, vycestovat a opět přicestovat na území ČR, vyhledejte si všechny potřebné informace, připravte si alternativní plán pro případ, že by něco selhalo
- seznamte se s platnou pracovně právní legislativou; informace jsou dostupné na www.portal.mpsv.cz/sz i v angličtině, ruštině, ukrajinštině a dalších jazycích

DALŠÍ DŮLEŽITÉ INFORMACE

- máte problémy se zaměstnavatelem (zadržuje váš cestovní doklad, neplatí vám dohodnutou mzdu, nutí vás pracovat přesčas, pracujete v nevyhovujících nebo život ohrožujících podmínkách, je kontrolován váš pohyb) - můžete si stěžovat na místně příslušném inspektorátu práce (seznam naleznete na **www.suip.cz**)
- chcete, z výše uvedených důvodů, podat trestní oznámení na zaměstnavatele - obraťte se na místně příslušnou policii, trvejte na možnosti podání trestního oznámení (např.: omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody, vydírání, útisk, zavlčení do ciziny, obchodování s lidmi) a vyžádejte si potvrzení o oznámení; pokud se bojíte o svůj život nebo zdraví v souvislosti s podaným trestním oznámením trvejte na utajení své totožnosti

- do 2 měsíců je možné podat žalobu na zaměstnavatele pro neplatné rozvázání pracovního poměru
- vymáhání nevyplacené mzdy je možné pouze soudní cestou; náklady na právní zastupování lze rozložit mezi více poškozených; právní zastupování v ČR poskytují advokáti
- česká legislativa nepřipouští, aby agentura, která vám zprostředkovává zaměstnání po vás požadovala úhradu, nebo aby vám strhávala část mzdy jako úhradu za zprostředkování; pokud se to děje, oznamte to úřadu práce
- v případě ztráty nebo odcizení cestovního dokladu jste povinni tuto ztrátu nebo odcizení nahlásit neprodleně policii. Policie vydá potvrzení o ztrátě nebo odcizení dokladu. Na základě tohoto potvrzení vám bude vydán na zastupitelském úřadě náhradní cestovní doklad.

JSTE VYKOŘIŠŤOVÁNI V ZAMĚSTNÁNÍ ?

- zaměstnavatel vás neoprávněně propustil
- zaměstnavatel vám vyhrožuje
- jsou vám zadržovány dokumenty nebo výplata
- pracujete za nedůstojných podmínek
- nemůžete se volně pohybovat
- nemáte doklady nebo vypršela jejich platnost

- nemáte kam jít
- chcete se vrátit domů
- potřebujete pomoc v komunikaci s policií/s ÚP
- nevíte jak řešit svou tíživou situaci
- výše uvedené podmínky vás donutily k tomu, že na území ČR žijete nelegálně

POKUD VÁS POTKALY ALESPON 3 Z VÝŠE UVEDENÝCH UDÁLOSTÍ, MŮŽETE SE OBRÁTIT NA

■ organizaci La Strada ČR, o.p.s., Praha

- obchodovaným osobám a lidem vykořisťovaným v práci poskytujeme právní poradenství, sociální, lékařskou a psychologickou pomoc. Služby jsou zdarma a anonymní.

■ Kontakt:

00 420/222 71 71 71

(úterý, čtvrtek 10-16 hod,
středa 12-18 hod, 16-18 také v ruském jazyce)

■ NEBO KONTAKTUJTE TYTO ORGANIZACE

- **Organizace pro pomoc uprchlíkům, Praha**
poradenství pro cizince zejména v otázkách azylové procedury – **00 420/284 683 714, www.opu.cz**
- **Sdružení pro integraci a migraci (Poradna pro uprchlíky), Praha**
poradenství pro cizince v otázkách azylové procedury a v dalších problematických situacích – **00 420/224 224 379, 00 420/605 253 994, www.uprchlici.cz**
- **Poradna pro integraci, Praha**
poradenství pro cizince s dlouhodobým vízem, dlouhodobým nebo trvalým pobytem, žadatele o azyl a azylanty – **00 420/224 216 758, www.p-p-i.cz**

- **KMC - Poradna pro integraci, Ústí nad Labem**
00 420/475 216 536, www.p-p-i.cz
- **Centrum pro integraci cizinců, Praha**
poradenství pro cizince s dlouhodobým nebo trvalým pobytem, žadatele o azyl a azylanty – **00 420/ 222 713 332, www.cicpraha.org**
- **Mezinárodní organizace pro migraci, Praha**
pomoc cizincům zejména s návratem do zemí původu – **00 420/233 370 160, www.iom.cz**
- **Sdružení Česká katolická charita, různá místa ČR**
pomoc obchodovaným osobám a cizincům v nouzi – **00 420/737 234 078 (non-stop), www.charita.cz**
- **Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Olomouc**
00 420/585 242 535, www.soze.cz

- **Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE), Brno**
pomoc uprchlíkům a dalším kategoriím cizinců –
00 420/545 213 643, www.soze.cz
- **Centrum SOS Archa – Diakonie ČCE, Plzeň**
pro každého, kdo se nalézá v krizové situaci –
00 420/377 223 221, archa.plzen@diakoniecce.cz
- **Diakonie ČCE - Středisko sociální pomoci v Mostě (Diakonie ČCE – SSP, Most)** – poradenství cizincům v nouzi –
00 420/417 638 954, op.most@diakoniecce.cz
- **Diakonie ČCE - Občanská poradna, Rokycany**
pomoc osobám v nouzi – **00 420/775 720 492,**
00 420/373 728 536, op.rokycany@diakoniecce.cz

SLUŽBY JMENOVANÝCH ORGANIZACÍ JSOU BEZPLATNÉ!

JINÉ DŮLEŽITÉ KONTAKTY

- **http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam** - informace o zaměstnávání cizinců a potřebné tiskopisy naleznete na těchto webových stránkách nebo na pobočkách **úřadu práce – ÚP – 00 420/221 921 111** (Úřad práce hl.města Praha) nebo telefonní linka zdarma **844 844 803**
- **www.praceprocizince.cz** – internetový portál pro cizince hledající práci v ČR
- **www.domavcr.cz** – informace o právech a povinnostech cizinců žijících v ČR, podmínky pro získání povolení k pobytu, pracovního povolení, přístupu ke vzdělání a další užitečné informace

- **Cizinecká policie** – informační telefonní linka –
00 420/974 841 356, 00 420/974 841 357,
<http://www.policie.cz/sluzba-cizinecke-policie.aspx>

**!!! JE DŮLEŽITÉ UCHOVÁVAT VŠECHNY PÍSEMNÉ DOKLADY
TÝKAJÍCÍ SE VAŠEHO ZAMĚSTNÁNÍ V ČR (PRACOVNÍ POVO-
LENÍ, PRACOVNÍ SMLOUVA, VÝPLATNÍ PÁSKY ATP.) PRO PŘÍPAD
POTÍŽÍ SE ZAMĚSTNAVATELEM !!!**